

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ
У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

**МАТЕРІАЛИ 42-ї НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З ІНТЕРНАТУРИ**

26 квітня 2016 року
м. Харків

Харків
ХНМУ
2016

Затверджено
на засіданні вченої ради
Харківського національного медичного університету
21 квітня 2016 року

Редакційна колегія:

Марковський В.Д. – проректор з науково-педагогічної роботи

В'юн В.В. – директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ

Фоміна Л.В. – зав. кафедри української мови, основ психології та педагогіки

Тельнова Л.Г. – заступник директора Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ

Власенко А.В. – заступник директора Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ

Сучасний стан та перспективи підготовки лікарів-інтернів у Харківському національному медичному університеті: матеріали 42-ї науково-методичної конференції з інтернатури / кол. авт. – Харків : ХНМУ, 2016. – 120 с.

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА ІНТЕРНА

Соколова І.І., Денисова О.Г., Стоян О.Ю.

Основним стратегічним направленням сучасного вишу є впровадження компетентного підходу до змісту сучасної освіти [1], яка має бути спрямованою на формування компетентного спеціаліста [2]. Проблеми у процесі формування професійної компетентності майбутнього лікаря-стоматолога виникають із самого початку навчання у медичному виші. Одним із визначальних факторів етапів становлення та розвитку професійної компетентності (ПК) майбутніх лікарів-стоматологів є мотивація, які спонукали його до обрання свого професійного шляху [3]. Процес формування професійної компетентності у вищій школі починається на основі вже сформованих на довузівському етапі ключових компетентностей і триває увесь період активної професійної діяльності, трансформуючись, з погляду психології, у професіоналізм [4, 5]. Принципи компетентності були проголошені європейськими фахівцями на симпозіумі за програмою Ради Європи [6] як обов'язковий чинник, необхідний для реформ освіти, а саме:

1) політичні та соціальні (здатність брати на себе відповідальність, брати участь у спільному прийнятті рішень, регулювати конфлікти ненасильницьким шляхом, брати участь у функціонуванні і поглибленні демократичних інститутів);

2) такі, що стосуються життя в багатокультурному суспільстві (розуміння відмінностей, повага один до одного, здатність жити з людьми інших культур, мов та релігій);

3) такі, що забезпечують оволодіння усним та письмовим спілкуванням (наприклад, володіння кількома мовами);

4) такі, що пов'язані з виникненням інформаційного суспільства (володіння новими технологіями, розуміння їх застосування, здатність критичного ставлення до інформації та реклами, що розповсюджується ЗМІ);

5) такі, що викликані необхідністю вчитися все життя як основи безперервної підготовки у професійному плані, а також в особистому та суспільному житті.

Академіком В. Луговим запропоновано національну класифікацію компетентностей, які необхідні майбутнім фахівцям, що включає цілісно-орієнтаційні, інтелектуально-знанєві, діалого-комунікативні, творчо-інноваційні, художньо-творчі компетентності [7].

Постійний професійний розвиток є одним з умов формування професійної компетенції у процесі підготовки лікарів, який починається з моменту навчання у виші та має продовжуватись протягом всієї професійної діяльності кожного лікаря. При цьому важливо враховувати, що багаторівневий етап становлення професійної компетентності лікаря має свою специфіку у періодах її оволодіння та використання, які циклічно чергуються. Післядипломна система освіти це система становлення і розвитку професійної компетентності, що виступає початковою частиною, а найчастіше – визначальною

у системі безперервної професійної освіти. Цей процес полягає у єдиній системі цілей, змісту, технологій і критеріїв результативності діяльності лікарів щодо професійного вдосконалення в умовах навчально-пізнавальної, імітаційно-моделюючої і професійно-практичної діяльності. Саме ці елементи складають основу безперервного професійного розвитку спеціаліста, іншими словами елементи, які формують професійну компетентність. Формування компетентного лікаря-стоматолога – процес довготривалий та складний, який починається на першому курсі університету та продовжується все «стоматологічне» життя людини. Інтернатура – одна з головних ступенів цього процесу і, безумовно, залежить від якості освіти, рівня професорсько-викладацького складу. Особливо це питання стає гостро у наш час. Коли випускник кафедр післядипломної підготовки має шанс працевлаштування, як у себе на Батьківщині, так і в країнах Європи. Тому важливою проблемою післядипломної освіти стає її компетентностне наповнення, розвиток професійної компетентності лікаря-стоматолога інтерна.

Метою нашого дослідження стало визначення мотиваційних критеріїв формування професійної компетентності у лікарів-стоматологів інтернів.

Методи дослідження. Для вирішення поставленого завдання ми використали метод педагогічного моніторингу – анонімного дослідження (анкетування) серед лікарів-інтернів 1 (28 осіб) та 2 (20 осіб) років навчання на кафедрі стоматології ХНМУ.

Результати дослідження. Один з основних критеріїв формування професійної компетентності є особистий компонент, який складається із мотиваційних моментів вибору професії, цілей, інтересу щодо обраної спеціальності, бажання займатися дослідницькою роботою, оволодінням різноманітних методик в рамках професії, об'єктивністю і самокритичністю щодо оцінки особистих досягнень. При формуванні професійної компетентності майбутнього лікаря-стоматолога невід'ємно виникає проблема формування особистих якостей, необхідних для реалізації у професії: інтелектуальних, креативних, мотиваційних тощо. Із всього різноманіття якостей, що формують ПК, мотивація вибору професії займає перше місце. Саме з неї починається весь процес становлення компетентності. Більшість інтернів вибір професії в 17–18 лет зробили свідомо (78 %). Це була «мрія дитинства», «бажання бути схожим на лікаря, у якого лікується», продовження династії лікарів. Однак невеликий відсоток опитаних відповіли, що це був вибір батьків (11 %), перспектива престижної роботи (6 %) та високого заробітку (5 %). Але в процесі навчання в університеті, а потім в інтернатурі мотиваційні аспекти змінилися в бік розуміння важливості вибору професії і в 65 % відповіли, що такі якості лікаря як, самовідданість, професіоналізм, цілеспрямованість, працьовитість повинні бути головними для спеціаліста з високими професійними компетентностями. Звертає на себе увагу той факт, що лікарі інтерни 1 року навчання в аспекті ПК роблять акцент на процесі оволодіння сучасними методиками лікування, тоді як інтерни 2 року вже говорять про «чуттєве відношення щодо пацієнтів, бажання знайти підхід до

кожного під час спілкування з ними», а деякі вказують на необхідність введення в курс інтернатури предмету психології. Неможна не відмітити і той факт, що на фоні благородної мети – допомоги пацієнтам, лікарі-інтерни не забувають і прагматичну складову особистого компоненту ПК, яка, на наш погляд, виправдана в умовах конкуренції на стоматологічному ринку. Це створення своїх клінік, які потребують від стоматолога як високого професіоналізму, так і певних якостей спілкування із пацієнтами та колегами. Амбіційність сучасних лікарів-стоматологів інтернів, при правильному і тактичному відношенні до них з боку професорсько-викладацького складу, дозволить сформувати ПК, яка буде конкурентоспроможна.

Висновок. Таким чином, формування професійної компетентності лікаря-стоматолога інтерна – важливий етап, що визначає мотиваційний компонент, надає розуміння всієї складності обраної спеціальності, створює умови для формування інших компонентів.

Література

1. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 412 с.
2. Ходорчук А. Я. Компетентнісний підхід до підготовки фахівця у вищому навчальному закладі /А.Я. Ходорчук, Т. С. Стубайло// Медична освіта. – 2010. – № 2. – С. 154–157.
3. Кульбашна Я. А. Формування компетентного фахівця – пріорит розвитку медичної освіти іноземних студентів – стоматологів / Я. А. Кульбашна // Світ медицини та біології. – 2013. – № 2. – С. 106–108.
4. Артемов В.Ю. До питання категорій професійної зрілості, компетентності та готовності [Електронний ресурс] / В.Ю. Артемов. – Режим доступу: http://esteticamente.ru/portal/Soc_Gum/NiO/2010_9/2_razd/Artem.htm
5. Васюченко П.В. Феномен компетентнісно-орієнтованого підходу до підготовки фахівця /П.В. Васюченко//Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2009. – № 2. – С. 17–26.
6. Nutmacher Walo. Key competencies for Europe /W. Nutmacher//Report Symposium Berne, Switzerland 27–29 March, 1996. Council Co-operation (CDCC); Secondary Education for Europe Strasburg, 1997. // <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED407717.pdf>.
7. Луговий В.І. Освіта, навчання, інформація, компетентність: канонізація понять / В.І. Луговий//Історико-педагогічні студії : науковий часопис / гол. ред. Н.Н. Демяненко. – К.: Вид. НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. 5. – С. 11–16.

<i>Пилипенко М.І.</i> ПРОБЛЕМА ОНОВЛЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ РАДІОЛОГІВ В УКРАЇНІ	91
<i>Соколова І.І., Денисова О.Г., Стоян О.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА ІНТЕРНА.....	96
<i>Спузяк Р.М., Степанов Е.П.</i> КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	99
<i>Спузяк Р.М., Степанов Е.П.</i> МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	101
<i>Товажнянська О.Л., Некрасова Н.О., Каук О.І., Марковська О.В., Соловійова Є.Т., Самойлова Г.П.</i> МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	103
<i>Тучкіна І.О., Гузь І.А., Демиденко О.Д., Вигівська Л.А., Благовещенський Є.В., Тисячка Г.М., Меренкова І.М., Покришко С.В., Рубінська Т.В., Рогачова Н.Ш.</i> СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ ЗА ФАХОМ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»	104
<i>Хижняк А.А., Соколов А.С., Науменко В.А.</i> ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ, ІНТЕГРАЦІЯ ТА ІНДІВІДУАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ»	105
<i>Чумаченко Т.О.</i> ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-КЛІНІЦІСТІВ В ІНТЕРНАТУРІ	107
<i>Шапкін В.Є.</i> ВИКЛАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ АСПЕКТІВ ГЕРОНТОЛОГІЇ СІМЕЙНИМ ЛІКАРЯМ-ІНТЕРНАМ.....	110
<i>Шевченко О.С., Погорєлова О.О.</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	111

